

СИЛАБУС
Освітнього компоненту
«Розвиток потенціалу особистості та групи»
2025 – 2026 навчальний рік

Освітня програма: «Поствоєнна соціально-психологічна реабілітація».

Спеціальність: 231 Соціальна робота.

Галузь знань: 23 Соціальна робота.

Рівень вищої освіти: II (магістерський).

Викладач	Цибуляк Наталя Юріївна, к.психол.н., доцент кафедри прикладної психології та логопедії
Посилання на сайт	https://bdpu.org.ua/teachers/czybulyak-natalya-yuriyivna/
Контактний телефон	0502096868
E-mail викладача	nata.tsibulyak@gmail.com
Графік консультацій	вівторок: 14.00-15.00

Обсяг курсу на поточний навчальний рік

Форма навчання	Кількість кредитів/годин	Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота	Звітність
денна	3/90	10	14	66	залік
заочна		2	2	86	

Семестр: I семестр (денна, заочна форми).

Мова навчання: українська.

Ключові слова: потенціал, особистість, група, життєтворення, рефлексія, емпатія, децентрація, самодетермінація, самоактуалізація, саморозвиток, ЦСР 10 "Скорочення нерівності" та ЦСР 11 "Стійкі міста та громади".

Мета курсу: формування у здобувачів вищої освіти зі спеціальності компетенції та результатів навчання, необхідних для розкриття потенціалу різних категорій осіб, соціальних груп і громад, які постраждали від війни, шляхом впровадження технологій життєтворення.

Предмет курсу: розкриття потенціалу різних категорій осіб, соціальних груп і громад, які постраждали від війни.

Компетентності та програмні результати навчання:

Програмні компетентності:

ІК. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі соціальної роботи або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

ЗК-7. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК-9. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК-11. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК-12. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ФК-2. Здатність до виявлення соціально значимих та психологічних проблем, а також факторів досягнення соціального та психологічного благополуччя різних груп населення, що постраждали від війни, для підвищення стійкості та постравамачного зростання на різних рівнях.

ФК-8. Здатність до спільної діяльності та групової мотивації, фасилітації процесів прийняття групових рішень.

ФК-9. Здатність доводити знання та власні висновки до фахівців та нефахівців.

ФК-10. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість задля вирішення соціальних проблем через упровадження соціальних інновацій.

ФК-18. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психосоціальної підтримки.

Результати навчання:

ПР-1. Розв'язувати складні задачі і проблеми, що потребують оновлення й інтеграції знань в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.

ПР-6. Самостійно й автономно знаходити інформацію необхідну для професійного зростання, опановувати її, засвоювати та продукувати нові знання, розвивати професійні навички та якості.

ПР-11. Організовувати спільну діяльність фахівців різних галузей і непрофесіоналів, здійснювати їх підготовку до виконання завдань соціальної роботи, ініціювати командування та координувати командну роботу.

ПР-13. Демонструвати ініціативу, самостійність, оригінальність, генерувати нові ідеї для розв'язання завдань професійної діяльності.

ПР-22. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми у сфері соціально-психологічної підтримки, адаптації та реінтеграції різних категорій осіб, груп та громад, впроваджувати їх, отримувати зворотний зв'язок, оцінювати якість.

ПР-23. Робити психологічний та соціальний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій та громад для підвищення стійкості та зниження ризику поствоєнних травм на різних рівнях.

Зміст курсу:

Тема 1. Потенціал особистості та групи: поняття та структура.

1.1. Типи та особливості розвитку потенціалу особистості.

Потенціал особистості розглядається як цілісна система якостей і можливостей, що реалізуються у суспільній та індивідуальній діяльності. Його ядро становлять структурні компоненти: фізичне й психічне здоров'я, інтелект, почуття та воля, доповнені культурно-моральними орієнтирами, професійними знаннями, практичним досвідом, освітою та вихованням. Формування життєвого потенціалу спирається на усвідомлене проектування власного життєвого шляху, прагнення до успіху й самоствердження, а також на здоровий спосіб життя, самовиховання та безперервне навчання. Кризи й травматичні події можуть як послаблювати, так і переорієнтовувати ресурси людини, актуалізуючи механізми подолання й зростання. Життєвий успіх у цьому контексті визначається як узгодженість особистих цілей, можливостей і цінностей із реальними досягненнями та критеріями задоволеності життям.

1.2. Взаємозв'язок між особистісним та груповим потенціалом.

Потенціал групи проявляється в здатності спільноти мобілізувати індивідуальні ресурси її членів для досягнення спільних цілей через згуртованість, норми, кооперацію та підтримку. Особистісний потенціал кожного учасника може підсилювати груповий, забезпечуючи компетентну взаємодію, взаємодоповнюваність ролей і стійкість до стресу, тоді як дисфункційні індивідуальні патерни здатні його послаблювати. Соціально-психологічні та сімейні ресурси (мережі підтримки, довіра, безпечні канали комунікації) слугують ключовими чинниками збереження психічного здоров'я та профілактики вигорання. У професійних спільнотах це реалізується через супервізійні та взаємопідтримувальні практики, плани стрес-менеджменту й регулярну саморефлексію фахівця, що поєднує особистісне зростання з розвитком групових можливостей.

Тема 2. Організація системи психосоціальної підтримки та відновлення особистості, яка пережила травму.

2.1. Система психосоціальної підтримки та відновлення особистості.

Система психосоціальної підтримки вибудовується як багаторівнева й міжсекторальна модель, що спирається на світовий досвід реагування на травматичні події та поєднує первинну допомогу в громаді, спеціалізовані психологічні/психіатричні послуги й соціальні сервіси. Її ядро — раннє виявлення стрес-і травмапов'язаних розладів, психоедукація, доступні короткі інтервенції, супровід і маршрутизація клієнтів відповідно до потреб та меж компетентності фахівців (соціальний працівник vs психолог/психотерапевт/психіатр). Важливо забезпечити рівність доступу для вразливих груп через мобільні й дистанційні формати, партнерства з НУО, залучення лідерів громад і культурно чутливий підхід. Система включає протоколи безпеки (оцінка ризиків, алгоритми дій у кризі, інформована згода), стандартизовану документацію інцидентів та механізми міжвідомчої взаємодії. Електронні засоби підтримання добробуту (телементальне здоров'я, додатки, онлайн-групи) інтегруються як доповнення

до очних сервісів; їхня ефективність зростає за умов цифрової доступності, захисту даних, простоти користування та супроводу фахівця. У процесі відновлення пріоритетними є підтримка посттравматичних індивідуальних і групових трансформацій, розвиток навичок саморегуляції, зміцнення соціальних зв'язків і мінімізація комунікативної вразливості під час переходу від війни до миру.

2.2. Етапи психосоціальної підтримки.

Етапність допомоги починається зі скринінгу та первинної оцінки потреб: встановлення контакту, верифікація безпеки, виявлення симптомів стресових розладів і соціальних бар'єрів до відновлення. Далі відбуваються стабілізація та забезпечення базової безпеки (психологічна перша допомога, нормалізація реакцій, план безпеки, підключення соціальних ресурсів), після чого - цілеспрямована психоедукація та короткі доказові інтервенції, адаптовані до контексту (наприклад, проблемно-орієнтовані підходи, елементи КПТ, техніки саморегуляції, групові формати підтримки). Наступний крок – маршрутизація: за потреби клієнт скеровується до спеціалізованих служб згідно з картами направлення та межами компетентності фахівців; паралельно триває супровід сім'ї/спільноти та робота з мінімізацією комунікативної вразливості (тренування навичок спілкування, відновлення ролей, посередництво у доступі до послуг). Завершальні етапи включають інтеграцію електронних засобів підтримки добробуту з чіткими предикторами успішності (залученість користувача, безпека даних, регулярний фідбек, індивідуалізація контенту), моніторинг і оцінювання результатів, профілактику рецидивів та план подальших дій. На всіх етапах ведеться стандартизована документація випадку й інцидентів, дотримуються протоколи етики та безпеки, а також забезпечується міжфахова координація.

Тема 3. Технології ресурсування особистості.

3.1. Відновлення внутрішніх ресурсів особистості.

Феномен ресурсу розглядається як сукупність внутрішніх опор (фізіологічних, когнітивних, емоційно-вольових, екзистенційних і ціннісних), що забезпечують життєстійкість і реалізацію особистісного потенціалу в умовах невизначеності. Суб'єктивна реальність і спрямованість особистості визначають спосіб доступу до ресурсів, а психологічна ресурсність виступає індикатором можливостей людини й варіює за типами та гендерними особливостями. Для розуміння динаміки змін інтегруються адаптаційна, мотиваційна та трансформаційна концепції розвитку особистості; моделі «ikigai» («процвітання зсередини»), чеснот і сил характеру (М. Селігман, К. Петерсон), теорія персональної ресурсності/збереження ресурсів (С. Хобфолл), екзистенційні ресурси (О. Рязанцева) та авторська модель психологічної ресурсності. Оцінювання здійснюється через психодіагностику персональної й психологічної ресурсності, «сил характеру», системної рефлексії та показників самоаналізу з подальшою інтерпретацією результатів і прогнозуванням змін особистості. У полі зору залишаються обмеження й ризики (наприклад, риси «темної тріади») та соціально-психологічний контекст, включно з формуванням стійких громад, що підсилюють індивідуальне відновлення.

3.2. Методи відновлення внутрішніх ресурсів.

Методи спрямовані на актуалізацію функцій і механізмів доступу до ресурсів: розвиток усвідомленості й системної рефлексії, переосмислення досвіду, баланс волі та емоцій, узгодження цінностей і цілей. Практичний інструментарій включає VIA-IS (коротку форму) для оцінки «сил характеру» з подальшим складанням індивідуального плану ресурс-стратегії; техніки гармонізації особистості (підтримка сну, рухової активності, харчування, дихальні й релаксаційні практики), когнітивно-екзистенційні підходи (уточнення смислів через «ikigai», робота з цінностями та чеснотами), а також розвиток уміння оперувати ресурсами в різних типах ресурсних взаємин (самопідтримка, взаємопідтримка, межі та кордони). Психодіагностика та моніторинг системної рефлексії дають змогу своєчасно коригувати план, мінімізувати вплив деструктивних патернів (зокрема, пов'язаних із «темною тріадою») і переводити результати індивідуального відновлення в соціальний вимір через практики взаємодопомоги, розвиток мереж підтримки та заходи з підвищення адаптивності й відновлюваності громад після кризових ситуацій.

Тема 4. Технології життєтворчості особистості.

4.1. Життєтворчість особистості.

Життєтворчість розглядається як спосіб взаємодії людини зі світом і культура самостійного проектування життя, що спирається на синтез психологічної структури особистості, її інтегральні утворення та особистісні сюжети розвитку. Центром є життєтворчі компетенції, пов'язані з трьома функціями життєвої компетентності: життєстійкістю, життєздатністю та власне життєтворчістю. У біографічному масштабі психологічного часу життєтворчість аналізується через події наративи, ролі та смисли: життєві ролі займають специфічне місце в системі психологічних ролей, трансформуються впродовж онтогенезу та задають рамки реалізації потенціалу через життєві уміння, засоби й здатності.

Важливою є здатність оцінювати успішність життєвого шляху, причини і механізми виборів, а також підтримувати зв'язок між індивідуальною життєтворчістю та стійкістю громад, що підвищує адаптивність і відновлюваність після криз.

4.2. Методи розвитку життєтворчих компетенцій.

Розвиток життєтворчих компетенцій охоплює шість взаємопов'язаних груп: життєпізнання (самопостереження, рефлексія), життєпередбачення (прогнозування сценаріїв), життєве самовизначення (цінності, цілі, ролі), життєздійснення (планування й дія), життєорганізація (тайм- і енергоменеджмент, рольова координація) та життєвдосконалення (перегляд стратегій, навчання на помилках). Інструментально застосовується біографічний підхід і каузометрія: «розминка» та побудова переліку подій, їхнє датування, причинно-цільовий аналіз міжподійних зв'язків, маркування сфер належності, обчислення показника суб'єктивної реалізованості життя. Для тренування стратегічних рішень використовують короткі OSCE-сценарії з критеріями оцінювання успішності вибору й аналізом альтернатив. Робота з життєвими ролями (аудит, перерозподіл, інтеграція) поєднується з навчанням прийняттю стратегічних рішень і підсумковою самооцінкою правильності/помилковості кроків. На груповому рівні методи розвивають комунікацію, спільне планування та взаємопідтримку для формування стійких громад, що підсилюють індивідуальну життєтворчість.

Тема 5. Технології наснаження особистості та групи.

5.1. «Емпауермент» та «селфемпауермент» як метод надання внутрішньої сили.

Емпауермент (наснаження) як підхід, що посилює здатність людини, групи й громади впливати на умови власного життя, приймати рішення та діяти автономно. Селфемпауермент акцентує внутрішні ресурси та самокерованість: фази включають появу й прояснення нового бажання (визначення ціннісно значущої мети), конструювання нового позитивного мислення (переоцінка переконань, формування нарративу «я можу»), а також перехід від мислення до можливостей (розбудова спроможностей, рольових компетенцій і соціальних зв'язків). На рівні клієнта емпауермент пов'язаний із зростанням самоефективності, відчуттям контролю й відповідальності; на рівні групи: із кооперацією та розподіленним лідерством; на рівні громади: із участю в прийнятті рішень, доступом до ресурсів і механізмами підзвітності. Умовами ефективності є безпечне середовище, прозорі правила, інформована згода, культурна чутливість, а також чіткі межі компетентності фахівця і механізми маршрутизації до інших служб за потреби.

5.2. Психологічні техніки наснаження особистості та групи.

Етапи реалізації наснаження включають діагностику потреб і бар'єрів (карта цілей та ресурсів), спільне формулювання мети й показників успіху, розвиток ключових компетенцій (саморегуляція, комунікація, переговори, адвокація), створення плану дій з малими кроками та регулярний моніторинг із корекцією стратегії. До технік належать: рефреймінг і робота з переконаннями «можу/не можу», тренування голосу та права на вибір, рольові ігри прийняття рішень, «locus of control»-коучинг, побудова підтримувальних мереж (peer-to-peer, менторство), групові договори про співвідповідальність, а також громадські практики колективного наснаження (партисипативне планування, спільні ініціативи, мікропроекти). Індикаторами емпауерменту слугують рівень участі, самостійність у прийнятті рішень, зростання самоефективності, ініціювання колективних дій і здатність групи/громади до самоорганізації. У кризових та посткризових контекстах ці техніки підтримують формування стійких громад, підвищують адаптивність і відновлюваність, інтегруючи індивідуальну силу з колективними ресурсами.

Тема 6. Коучингові технології для розвитку потенціалу особистості.

6.1. Коучинг як метод розвитку потенціалу особистості.

Коучинг як партнерський, цілеспрямований процес розвитку потенціалу, що поєднує дослідження запиту клієнта, аналіз його ресурсів, мотивації до змін і ролі емоцій у прийнятті рішень. Теоретичну основу становлять сучасні підходи (когнітивно-поведінкові, системні, рішення-орієнтовані, ціннісно/цільові моделі), які спираються на ефективну комунікацію: активне слухання, відкриті запитання, віддзеркалення, уточнення, контрагування очікувань і побудову довірчих стосунків. У фокусі — оцінка потенціалу (сильні/слабкі сторони, цінності, компетенції), постановка досяжних цілей і вибір стратегій розвитку (особистісного, лідерського, кар'єрного), а також навчання управлінню часом і пріоритетами. Коучинг відмежовується від психотерапії та консультивання: він не діагностує розлади й не лікує їх, діє в межах етичних стандартів, із чіткими критеріями перенаправлення до клінічних фахівців у випадку потреби.

6.2. Процедура коучингового процесу.

Процес включає структуровані етапи: (1) встановлення контакту й контракт (рамки, цілі, ролі, конфіденційність); (2) вивчення запиту, картування ресурсів і бар'єрів; (3) постановка цілей і показників

успіху (SMART/OKR); (4) план розвитку з конкретними кроками, термінами, підтримкою й відповідальністю; (5) реалізація та моніторинг прогресу з регулярним зворотним зв'язком; (6) оцінка ефективності й завершення. Комунікаційне ядро коучингу – майстерність запитань (відкриті, сфокусовані, прояснювальні, масштабувальні, майбутньо-орієнтовані) з уникненням типових помилок: навідних, подвійних, оцінних, риторичних, занадто широких/вузьких, «чому»-тискових, багатослівних, із припущеннями, які зменшують автономію. Використовуються основні й допоміжні інструменти: колеса балансу/лідерства, GROW, WOOP, коло цінностей, матриця пріоритетів, трекери часу/звичок, рольові симуляції, план кар'єрного розвитку. Етичні межі в соціальній роботі передбачають чіткий алгоритм перенаправлення: розпізнавання клінічних показів (ризик самопошкодження/насильства, тяжкі симптоми, залежності), коротка стабілізація й інформована згода, надання контактів спеціалізованих служб, документування випадку та, за згодою клієнта, координація з відповідними фахівцями.

Методи навчання: у рамках ОК "Розвиток потенціалу особистості та групи" пропонується інтегрований підхід, який поєднує різні методи навчання для забезпечення всебічного засвоєння матеріалу студентами. Основними формами роботи є лекції, практичні заняття та самостійна робота.

Лекції використовуються для подачі основних теоретичних концепцій та понять за допомогою словесно-ілюстративного методу, де лектор пояснює складні поняття через приклади, малюнки та діаграми. Це допомагає здобувачам ВО отримати базове розуміння матеріалу та побачити зв'язки між теоретичними аспектами та їх застосуванням на практиці.

На практичних заняттях застосовуються різні методи навчання для закріплення та поглиблення знань. Ділові ігри використовуються для моделювання реальних ситуацій, що дозволяє студентам розвивати навички комунікації та прийняття рішень у бізнесовому середовищі. Кейс-метод дає змогу студентам аналізувати конкретні ситуації з реального життя, пропонувати рішення на основі теоретичних знань та застосовувати їх на практиці.

Проектний метод передбачає роботу над груповими або індивідуальними проектами, спрямованими на розробку просвітницько-профілактичних та коучингових програм з урахуванням специфіки різних категорій осіб та громад, постраждалих від війни. Це сприяє розвитку творчих і дослідницьких навичок студентів. Метод наукового експерименту та спостереження включає проведення експериментів для дослідження ефективності різних методик, а також спостереження за поведінкою учасників і аналіз отриманих даних, що сприяє глибшому розумінню досліджуваних процесів.

Метод моделювання дозволяє створювати моделі ситуацій або процесів, що допомагає візуалізувати та аналізувати складні концепції. Аналіз матеріалів з точки зору прогнозованого розвитку подій допомагає студентам оцінювати ситуації, прогнозувати можливі наслідки та розробляти стратегії втручання для попередження негативних результатів. Групове обговорення доступності та складності технології життєворення сприяє обміну думками та розвитку комунікативних навичок.

Самостійна робота студентів включає самооцінювання, розробку індивідуальних планів вдосконалення, вивчення літератури, підготовку доповідей та виконання завдань викладача. Це сприяє розвитку самостійності, самоорганізації та критичного мислення. Аналіз готових та розробка нових просвітницько-профілактичних, коучингових програм з врахуванням специфіки категорій осіб, соціальних груп і громад, які постраждали від війни, також є важливою частиною самостійної роботи.

Індивідуальні консультації надають студентам можливість отримати додаткову допомогу для вирішення складних питань та виконання завдань. Використання цих методів забезпечує різноманітний підхід до навчання, допомагає студентам глибше зрозуміти матеріал та підготуватися до практичної діяльності у сфері розвитку потенціалу особистості та групи.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять):

ОК складається з лекційних, семінарських занять, самостійної та індивідуально-дослідної роботи. Заохочується висловлювання власної точки зору, творчий підхід до виконання передбачених програмою курсу завдань. Обов'язковим є дотримання принципів академічної доброчесності.

Підготовка до семінарських занять передбачає усне опрацювання теоретичних питань за темою, спираючись на перелік рекомендованої літератури та самостійний пошук джерел для отримання необхідної інформації, з подальшим їх обговоренням у форматі дискусій, мозкових штурмів тощо. Відпрацювання пропущених семінарських занять є обов'язковим, здійснюється у форматі очного або

дистанційного (на платформі Zoom) спілкування викладача зі здобувачем (не пізніше, ніж через тиждень з моменту проведення заняття та згідно графіку консультацій).

Підготовка завдань самостійної та індивідуально-дослідної роботи здійснюється у письмовому або електронному (розміщення файлів на платформі Moodle) вигляді та передбачає усне обговорення питань протягом семінарського заняття з теми або під час індивідуальної/групової консультації. Роботи, які виконано не в повному обсязі або оформлено без дотримання вимог, повертаються здобувачеві на доопрацювання. Повторно здати роботу на перевірку необхідно не пізніше, ніж через тиждень після проведення заняття з відповідної теми (письмово/в електронному вигляді на платформі Moodle).

В умовах дистанційного навчання лекційні, семінарські заняття проводитимуться в онлайн-режимі у визначений розкладом час. Самостійні та індивідуально-дослідні роботи надсилаються на оцінювання через систему Moodle у визначений політикою курсу термін. Консультації здобувачів проводитимуться згідно визначеного вище графіку.

Допуск до заліку передбачений за умов: набрання 35 балів за роботу протягом семестру, наявності конспекту усіх лекцій та роздрукованої папки з роботами (самостійних та індивідуальних занять). Залік буде проходити у формі відповідей на відкриті запитання. За результатами продуктивної роботи протягом семестру та погодження з оцінкою – здобувачу може бути виставлена підсумкова оцінка, що дорівнює сумі балів набраних протягом семестру.

Політика використання штучного інтелекту

Інструменти штучного інтелекту (ШІ), такі як ChatGPT, Grammarly, Claude, Gemini та інші подібні платформи, можуть бути використані здобувачами освіти для підтримки самостійної та індивідуально-дослідної роботи. Це включає написання чернеток, перевірку граматики, генерацію ідей або обробку даних тощо. Використання має бути етичним і усвідомленим та не замінює особистий аналіз і висновки здобувача.

Суттєве використання ШІ підлягає обов'язковому розкриттю у письмовій/проектній роботі відповідно до політик БДПУ (Політика БДПУ щодо ШІ в дослідженнях; Рекомендації GAIDeT; Положення про використання ШІ в освітньому процесі). Розкриття подається у вигляді декларації в тексті роботи. Недекларування вважається порушенням академічної доброчесності. Розміщення декларації здійснюється перед «Списком використаних джерел» або наприкінці роботи, якщо список джерел не передбачено.

У декларації стисло зазначаються: (1) інструмент(и), версія(ї) та дати використання; (2) делеговані завдання за таксономією GAIDeT і рівень людського нагляду; (3) підтвердження повної відповідальності автора(ів) за зміст і те, що ШІ не є (співавтором); (4) дотримання етики та безпеки даних (не передавати персональні/чутливі дані; результати ШІ перевіряти критично).

Як згенерувати декларацію (коротка інструкція):

1. Перейдіть до GAIDeT Declaration Generator:

UA <https://panbibliotekar.github.io/gaidet-declaration/index-uk.html>

GB <https://panbibliotekar.github.io/gaidet-declaration/>

2. Вкажіть ПІБ автора(ів).

3. Оберіть інструмент(и) ШІ, зазначте версію(ї) та дати використання.

4. Позначте делеговані завдання зі списку таксономії GAIDeT та, за потреби, додайте короткий коментар.

5. Натисніть «Згенерувати» і вставте сформований текст у розділ «Декларація використання генеративного ШІ (GAIDeT)» вашої роботи (або на останній слайд презентації під час захисту).

Приклад тексту декларації. Автори декларують використання генеративного ШІ в процесі дослідження та написання. Згідно з таксономією GAIDeT (2025), такі завдання були делеговані інструментам GAI під повним людським наглядом: [перелік того, що делегувалось ШІ]. Використаний інструмент GAI: [назва програми ШІ, яка використовувалась]. Відповідальність за остаточний варіант рукопису повністю лежить на авторах. Інструменти GAI не вказані як автори та не несуть відповідальності за кінцеві результати. Декларацію подав(ла): [прізвище та ім'я].

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наявність: технічне (комп'ютер, проектор); програмне (Microsoft Office: Power Point, Word, Moodle, репозитарій); наявність (презентації у форматі Power Point).

Система оцінювання та вимоги:

Поточний контроль є обов'язковим заходом контролю здобувачів вищої освіти. Основним його завданням є оцінка рівня підготовленості здобувачів вищої освіти до виконання конкретної роботи, повноти та якості засвоєння здобувачами навчального матеріалу за темами, змістовими модулями навчальної дисципліни та виконання індивідуальних завдань відповідно до робочої програми навчальної дисципліни. Поточний контроль здійснюється викладачами впродовж семестру. Кількість отриманих балів з кожного виду навчальних робіт за різними формами поточного контролю виставляється здобувачам вищої освіти у журнал академічної групи після кожного контрольного заходу.

Поточний контроль може проводитися у формі фіксованих виступів здобувачів при обговоренні теоретичних питань (з науковими повідомленнями, рефератами), письмового експрес-контролю, перевірки конспектів занять, розв'язання та моделювання професійно зорієнтованих ситуацій, підготовки творчих проєктів, а також у формі тестування.

Нарахування рейтингових балів за формами поточного контролю здійснюється за такими *критеріями оцінювання* як: повнота та логічність знань, володіння понятійним апаратом, вміння аргументувати та робити власні висновки; враховується характер відповідей на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо); глибина знань, їх зв'язок з практикою, інтегрування з суміжними дисциплінами; вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач, вміння планувати діяльність відповідно до програмових вимог, добирати ефективні методи та прийоми відповідно до поставлених завдань, творчо підходити до розв'язання професійно зорієнтованих ситуацій.

Поточне тестування та самостійна робота						Середнє арифметичне запоточну роботу	Залік	Сума
Тема 1		Тема 2		Тема 3				
T1	T2	T1	T2	T1	T2			
25		25		25				
Тема 4		Тема 5		Тема 6				
T1	T2	T1	T2	T1	T2			
25		25		25				

Система нарахування рейтингових балів для здобувачів вищої освіти денної форми навчання (поточний контроль)

Теми навчального курсу	Види робіт			Підсумкові бали (max 25 балів)
	Семінарське заняття	Самостійна робота	Індивідуальні завдання	
Тема 1	Виступ – 5 Участь в обговоренні (доповнення) – 2	10	10	25
Тема 2	Виступ – 5 Участь в обговоренні (доповнення) – 2	10	10	25
Тема 3	Виступ – 5 Участь в обговоренні (доповнення) – 2	10	10	25
Тема 4	Виступ – 5 Участь в обговоренні (доповнення) – 2	10	10	25
Тема 5	Виступ – 5 Участь в обговоренні (доповнення) – 2	10	10	25
Тема 6	Виступ – 5 Участь в обговоренні (доповнення) – 2	10	10	25

Система нарахування рейтингових балів для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання (поточний контроль)

Теми навчального курсу	Види робіт			Підсумкові бали (max 25 балів)
	Семінарське заняття	Самостійна робота	Індивідуальні завдання	
Тема 1	-	10	15	25
Тема 2	-	10	15	25

Тема 3	-	10	15	25
Тема 4	Виступ – 5 Участь в обговоренні (доповнення) – 2	10	15	25
Тема 5	-	10	15	25
Тема 6	-	10	15	25

Поточний контроль здійснюється за результатами усіх виконаних завдань, передбачених планами семінарських, самостійних, індивідуальних робіт тощо.

Нарахування рейтингових балів здійснюється відповідно до критеріїв оцінювання (не пізніше ніж за тиждень після проведення семінарського заняття), систематизованих для кожного з видів робіт та представлено на електронній навчальній платформі Moodle БДПУ.

Форми і зміст поточного контролю з кожної теми визначаються в навчально-методичному забезпеченні.

Форма **семестрового контролю** є залік в обсязі навчального матеріалу, передбаченого її робочою програмою.

Мінімальний прохідний бал допускання до заліку 35.

Максимальна кількість балів, що нараховується за залік 50 балів.

Критеріями оцінювання є:

Бали	Критерії оцінювання
40 – 50	Відповіді, в яких навчальний матеріал відтворюється в повному обсязі, відповідь правильна, обґрунтована, логічна, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки. Спостерігається глибоке володіння матеріалом, здобувач висловлює власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал. Практичне завдання виконане правильно, як з використанням типового алгоритму, так і за самостійно розробленим алгоритмом.
15 – 39	Відповіді, в яких відтворюється значна частина навчального матеріалу. Здобувач виявляє знання і розуміння основних положень з навчальної дисципліни, певною мірою може аналізувати матеріал, порівнювати та робити висновки. Питання висвітлює повно, висвітлення їх завершено висновками, виявлене уміння аналізувати факти й події, а також виконувати навчальні завдання. У відповідях допущені несуттєві помилки, в усних відповідях – неточності, деякі незначні помилки, має місце недостатня аргументованість при викладенні матеріалу, нечітко виражене ставлення слухача до фактів.
1 – 14	Відповіді, в яких відтворюються основні положення навчального матеріалу на рівні запам'ятовування без достатнього розуміння; здобувач у цілому оволодів суттю питань з даної теми, виявляє знання матеріалу, навчальної літератури, намагається аналізувати факти й події, робити висновки. Але дає неповні відповіді на запитання, припускається грубих помилок при висвітленні теоретичного матеріалу. У практичних завданнях припущені несуттєві помилки.

Підсумкова оцінка

За підсумками навчання здобувач вищої освіти може отримати 100 балів. Підсумкова кількість балів визначається за формулою:

$$m = \frac{3K_1 + 3K_2 + 3K_3 + 3K_4}{n} + 50 = 100$$

де m – кількість набраних балів за вивчений курс;

n – кількість залікових кредитів;

50 балів – залік.

Загальна кількість балів за вивчений курс обчислюється таким чином: підраховується кількість балів, набраних під час поточного контролю за всіма заліковими кредитами, та ділиться на загальну кількість кредитів (визначається середній арифметичний бал). Потім до отриманого показника додаються бали, набрані під час заліку.

Шкала оцінювання

Оцінка за університетською шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

Список рекомендованих джерел:

1. Мюллендер О. Самокерована групова робота: діяльність користувачів з метою наснаження / пер. С. Пархоменко. Амстердам, Київ : АПУ, 1996. 176 с.
2. Онлайн-інструмент з організації груп самопомоги / Ресурсний центр ГУРТ, 2013. URL: <http://tools.gurt.org.ua/tools/selfhelp>
3. Самопомога: технологія соціальних змін. Посібник / Кол. авт.: Єжи Шмагалські, Йоанна Маршал, Павел Йордан. Упоряд. Богдан Маслич. Ресурсний центр «Гурт». Київ : СПД Мартинова Ю. Я., 2008. 77 с. URL: <http://gurt.org.ua/uploads/news/2009/01/13/samodopomoga.pdf>
4. Нежинська О. О. Н 43 Основи коучингу : навчальний посібник / О. О. Нежинська, В. М. Тименко. Київ ; Харків : ТОВ «ДІСА ПЛЮС», 2017. 220 с.
5. Максименко С. Д. Генеза здійснення особистості. Київ : Вид-во ТОВ «КММ», 2006. 240 с.
6. Особистість як суб'єкт подолання кризових ситуацій: психологічна теорія і практика: монографія /
7. За ред. С. Д. Максименка, С. Б. Кузікової, В. Л. Зливкова. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2017. 540 с.
8. Черезова І. О. Психологія життєвих криз особистості : навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів. Бердянськ : БДПУ, 2016. 193 с.
9. Інноваційні технології розвитку психологічних ресурсів особистості: колективна монографія / відпов. ред. Н.І. Тавровецька. Херсон : Вид-во ФОП Вишемирський В.С., 2019. 354 с.
10. Соціально-психологічні технології відновлення особистості після травматичних подій : практичний посібник / [Т. М. Титаренко, М. С. Дворник, В. О. Климчук та ін.] ; за наук. ред. Т. М. Титаренко / Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2019. 220 с.
11. Життєдіяльність та життєтворчість особистості в особливих умовах: кол. монограф. / упорядн. : О. А. Кривопишина, Н. О. Терентьєва ; за наук. ред. М. М. Козяра. Львів : СПОЛОМ, 2018. 527 с.
12. Як допомогти особистості в період переходу від війни до миру: соціальнопсихологічний супровід : практичний посібник / за наук. ред. Т. М. Титаренко, М. С. Дворник / Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2022. 154 с.

Інформаційні ресурси:

1. Бібліотека БДПУ <https://library.bdpu.org.ua/>
2. Сайт БДПУ <https://bdpu.org.ua/>
3. Електронна підтримка навчання Moodle БДПУ <https://edu.bdpu.org/login/index.php>.
4. Загально академічний портал наукової періодики <http://www.nbuv.gov.ua/portal/>
5. Cambridge University Press – колекція журналів <http://journals.cambridge.org/>
6. Інтернет-портал мережі УРАН доступу до електронних наукових публікацій <http://biblio.uran.ua/>